

lever, het darmkanaal en den darmwand worden voltrokken, grijpen tijdens de foetale ontwikkelingsperiode in het gebied der chorionvlokken plaats, dus aan de buitenvlakte van het ei. Fermentatieve werkingen en daardoor veroorzaakte splitsingen en syntheses spelen in beide systemen de hoofdrol.

Zoo komen wij terug tot de oude voorstelling, dat de functie der placenta in hoofdzaak klierfunctie is.

CATHARINE VAN TUSSENBROEK.

BRIEFWISSELING.

DE AKADEMIE VOOR PRAKTISCHE GENEESKUNDE TE DÜSSELDORF.

Geachte Redactie.

Na een „Fortbildungskurs” in de Düsseldorfer Akademie für praktische Medizin te hebben medegemaakt, lijkt het mij voor hen, die plan mochten hebben iets dergelijks te ondernemen, misschien aangenaam, het een en ander daarover te vernemen. Vandaar deze brief.

Toen het z.g. practische jaar in Duitschland werd ingesteld was de stad Düsseldorf de eerste, welke bij den bouw van een nieuw ziekenhuis dit zóó heeft ingericht, dat zij daarmede een aan alle eischen beantwoordende gelegenheid voor „Fortbildung” schiep. Dit is haar dan ook uitstekend gelukt. Het ziekenhuis, dat op een oppervlakte van 9 H. A. 21 gebouwen bevat, 36 assistenten en 160 verpleegsters herbergt, heeft ruim 7000000 mark gekost, en bevat 800 bedden; er naast ligt op een terrein van 15 H. A. het z.g. „Pfleghaus” met 720 bedden voor chronische zieken, terwijl het krankzinnigengesticht op Grafenberg 900 patiënten kan opnemen. De geneeskundige klinieken zijn over verschillende paviljoens verdeeld; tot de inwendige afdeeling, en daarmede door een onderaardsche gang verbonden, behoort een afzonderlijk gebouw voor alle soorten physische geneesmethoden. Bij de behandeling neemt de openluchtmethode een groote plaats in; met het oog hierop liggen alle ziekenzalen op het zuiden en zijn over hun geheele breedte voorzien van lighallen. Opvallend is ook de zorg aan het terrein zelf besteed; er is een groote rijkdom aan bloemen; nauwelijks is de eene soort uitgebloeid of zij wordt door een andere vervangen. De docenten zijn: WITZEL (heelkunde), HOFFMANN (inwendige ziekten), LUBARSCH (ziektkundige ontleedkunde), OPITZ (verloskunde en vrouwenziekten), SCHLOSSMANN (kinderziekten), WENDELSTADT (infectie-ziekten en proefondervindelijke geneeskunde), KEIMER (neus-, keel- en oorziekten), LINGER en KEHL (maatschappelijke geneeskunde), PERETTI (zielsziekten), PFALZ (oogziekten), SCHRAKAMP (gezondheidsleer), STERN (huid- en geslachtsziekten) en de rechtgeleerde GREVE (gemeentelijke ziekenzorg). Dit jaar is voor het eerst een „Fortbildungskurs” gegeven, een veertien-daagsche 14—18 Mei; van 28 Sept. tot 26 Oct. wordt een van vier weken gegeven.

Ondergeteekende maakte den cursus in Mei mede; daar het niet mogelijk

was al het gebodene te genieten (dit zou bijna den geheelen dag van 'smorgens 7 tot 'savonds 8 uur in beslag genomen hebben), koos ik inwendige ziekten, kinderziekten en verloskunde, terwijl verder hier en daar eens een kijkje werd genomen. Wat bij het onderwijs opviel, was de groote hoeveelheid hulpmiddelen. In elke afdeeling waren prachtige projectielantaarns afzonderlijke voor macroscopische en microscopische praeparaten, overal waren RÖNTGEN-apparaten, enz.

Terwijl prof. HOFFMANN in korten tijd ons vrij wel door het geheele gebied der inwendige geneeskunde rondleidde aan de hand der demonstratie van een groot aantal patiënten (waarbij o. a. opviel het zeer gunstige resultaat bij long-emphyseem verkregen door resectie der bovenste ribbenkraakbeenderen) en ons de toepassing van alle soorten hydrotherapie liet zien, bepaalde prof. SCHLOSSMANN zich tot enkele hoofdstukken uit het gebied der kinderziekten, zooals de natuurlijke en kunstmatige voeding der zuigelingen, syphilis, enz. Bij verdenking op lues maakt hij steeds gebruik van de serumreactie volgens WASSERMANN; hij vertoonde ons het positief en negatief uitvallen der „Komplementablenkung” bij syphilitische en gezonde kinderen; ruim maakt hij ook gebruik van de cutane reactie volgens VON PIRQUET bij verdenking op tuberculose, welke hij bij den zuigeling als absoluut betrouwbaar beschouwt. Ook prof. OPITZ bepaalde zich tot enkele onderwerpen en stelde ons bij de phantoomoefeningen in de gelegenheid de ingrepen bij alle liggingsafwijkingen van de vrucht te beoefenen: decapitatie en exenteratie inclus. Belangwekkend was ook de demonstratie van prof. WENDELSTADT van een twintig patiëntjes met epidemische cerebrospinaalmeningitis, waarbij hij mededeelde nog geen enkele verloren te hebben; hij behandelt de zieken met inspuiting van serum in het ruggemergskanaal, na wat cerebrospinaalvocht te hebben laten afloopen.

Doch ik wil niet te lang worden. Slechts zij nog vermeld, dat ook de gezelligheid niet ontbrak. In de eerste week bracht ons een gezellige avond met de docenten tezamen om met hen en onderling kennis te maken; later bood prof. WITZEL ons een avondmaaltijd aan en het einde van den cursus werd nog met een gezellig samenzijn gevierd, waaraan ditmaal ook de assistenten deelnamen.

Allen, die den cursus gevolgd hebben, zijn zeer bevredigd huiswaarts gegaan, voldaan zoowel over hetgeen ons geboden was geworden, als over de aangename verhouding, welke steeds onderling geheerscht heeft.

Ten slotte: om een cursus te volgen is slechts noodig, hetzij te voren, hetzij den eersten dag bij het secretariaat der academie in het ziekenhuis (Moorenstrasse 1) 5 mark te storten; wil men er in den tijd, dat er geen cursussen zijn, komen werken, dan kan men daarover bij bovengenoemd secretariaat ook alle inlichtingen krijgen.

Met collegialen groet

Hoogachtend,

's-Gravenhage, Juni 1908.

H. M. HIJMANS,

